

การศึกษาเชิงประเมินระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครู

นางประคินันท์ อูปรมย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

แผนกวิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

001486

I16105497

THE EVALUATIVE STUDY OF EDUCATIONAL PSYCHOLOGY CURRICULAR
SYSTEM IN TEACHERS COLLEGES

Mrs. Pradinan Oupramai

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy

(Educational Psychology)

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาเชิงประเมิณระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครู
โดย   นางประคິณันท์ จุฬรัมย์
แผนกวิชา   จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา   1. รองศาสตราจารย์ คร. ประสาร มาดากูด ณ ออยุธยา
                                        2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์
                                        3. คร. รัตนา สีริพานิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย ออนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคถามหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต

[Signature]
.....รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. สุประคิษฐ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Signature]
.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ คร. ประทุมสุข อาชวอำรุง)

[Signature]
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ คร. ประสาร มาดากูด ณ ออยุธยา)

[Signature]
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

[Signature]
.....กรรมการ
(คร. รัตนา สีริพานิช)

[Signature]
.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ คร. กอ สวัสดิ์พานิชย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาเชิงประเมินระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครู
ชื่อนิสิต	นางประคินันท์ อุปรมัย
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์ ดร. ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 3. ดร. รัตนา ศิริพานิช
แผนกวิชา	จิตวิทยา
ปีการศึกษา	2521

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาเชิงประเมินระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครูที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อเรื่องของข้อความรู้ที่เป็นแนวคิดเชิงทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบโครงสร้างระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษา ตลอดจนนโยบายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรครูศึกษาของไทย แล้วสรุปเป็นแบบจำลองโครงสร้างระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาส่วนมาตรฐานซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ จุดมุ่งหมาย เนื้อเรื่อง กระบวนการจัดประสบการณ์ทางจิตวิทยาการศึกษาให้นักศึกษา และวิธีการประเมินผล

สำหรับการศึกษาเชิงประเมินระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครูที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นการประเมินโครงสร้างของระบบหลักสูตร และตอนหลังเป็นการศึกษาเชิงประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อเรื่องของข้อมูลที่ได้จากเอกสาร, การสัมภาษณ์ และกระจายร้อยละของข้อมูลที่ได้จากการสอบถามและการสังเกตพฤติกรรม การเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษาอย่างมีระบบในชั้นเรียน ซึ่งได้ผลเป็นโครงสร้างของระบบ

หลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาส่วนประกอบการ และเมื่อเทียบกับโครงสร้างระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนมาตรฐาน ผลการศึกษาเชิงประเมิณพบว่า ลักษณะโครงสร้างของหลักสูตรทั้งสองไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือ ทุกวิชาในหลักสูตรส่วนมาตรฐานเป็นหน่วยเดียวกันและมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน แต่ในหลักสูตรส่วนประกอบการถือว่าทุกวิชาต่างเป็นแต่ละรายวิชาในหลักสูตร องค์ประกอบของโครงสร้างในส่วนที่เป็นจุดมุ่งหมายและเนื้อเรื่องสอดคล้องกัน แต่ในส่วนที่เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ทางจิตวิทยาการศึกษาให้นักศึกษาและวิธีการประเมินผลไม่สอดคล้องกัน

ส่วนการศึกษาเชิงประเมิณผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรนั้น ผู้วิจัยได้นำค่ามัธยิม-เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในค่านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และทักษะพิสัย ที่ได้ มาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลปรากฏว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่านพุทธิพิสัยและทักษะพิสัยบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมาก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่านทักษะพิสัยบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรปานกลาง.

Topic   The Evaluative Study of Educational Psychology
Curricular System in Teachers' Colleges

Name   Mrs. Pradinan Oupramai

Advisors   1. Associate Professor Dr. Prasarn Malakul
                          2. Assistant Professor Dr. Somwang Pitiyanuwat
                          3. Dr. Ratana Siripanich

Department   Psychology

Academic Year   1978

ABSTRACT

The purpose of this dissertation was to study evaluatively the operating program of educational psychology curricular system in the teachers' colleges.

The theoretical and related literature on educational psychology curricular system, including the policy and the objectives of Thai teacher education curriculum were analyzed by means of content analysis; and resulting in a standard structure of educational psychology curricular system which consists of 4 elements : objectives, content, process of arranging experiences in educational psychology for students and evaluation methods.

As for the evaluative study of the operating program of educational psychology curricular system in teachers' colleges, the procedure was divided into two parts : the first was to evaluate the structure of the curricular system and the second

7

was to study evaluatively curricular achievement.

Data gathered from documents and interviews were analyzed by means of content analysis, and data from questionnaires and the systematic observation of teaching behaviors were analyzed by the percentage distribution. This resulted in the structure of the operating program of educational psychology curricular system in teachers' colleges.

By comparing the operating program structure with the standard structure of the educational psychology curricular system, it was found that the two structures did not agree with each other in some aspects. In the standard curriculum, every subject was related to and regarded as a whole unit. However, in the operating program, the subjects were treated as individual subjects in the curriculum. Both objectives and content in the two structures agreed with each other. However, the process of arranging experiences in educational psychology for students and evaluation methods in each structure disagreed with each other.

The curriculum achievement was studied evaluatively by comparing the means and the standard deviation of the scores of the students in cognitive, affective and psychomotor domains with the criteria. The results indicated that the curricular objectives in the cognitive and affective domains were highly achieved whereas the curricular objectives in the psychomotor domain were moderately achieved.

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ทองอาศัยความร่วมมือเป็นอย่างมากจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายจึงสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. วีรยุทธ วิเชียรโชติ เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้กรุณาให้กำลังใจและข้อคิด ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยหลายประการ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ และ น้องร่วมสถาบันซึ่งทำงานอยู่ในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ที่ได้ช่วยเหลือและเอื้ออำนวยความสะดวกในสถานที่พักอาศัยในระหว่างที่ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลอย่างค้ำยั้ง ขอขอบคุณอาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยครูที่เป็นวิทยาลัยครูกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 12 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลอย่างค้ำยั้ง และขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยที่มีค้ำยั้งเยี่ยมนามในที่นี้ทุกท่าน

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณอุดม - จารัสพันธ์ และคุณสมคิด บุญเรือง ที่ได้ร่วมเดินทางไปเก็บข้อมูลบางอย่างกับผู้วิจัยด้วยความเต็มใจโดยมิได้เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย

บุคคลที่ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นพิเศษและโดยเฉพาะ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้ง 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และ อาจารย์ ดร. รัตนา ศิริพานิช ซึ่งได้กรุณาสละทั้งเวลา แรงกาย และแรงใจ ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และตรวจแก้วิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้วิจัยอย่างค้ำยั้ง โดยมิได้เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย พร้อมทั้งเป็นผู้ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาค้ำยั้ง ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้ง 3 ท่านเป็นอันมาก

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ประชุมสุข อาชาวอำรุง และ ศาสตราจารย์ ดร. ก่อ สวัสดิพานิชย์ ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ด้วย

ประคินันท์ อุประมัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย...	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ...	ง
กิตติกรรมประกาศ ...	ฉ
รายการตารางประกอบ...	ฅ
รายการแผนภูมิและแผนภาพประกอบ...	ญ
บทที่	
1 บทนำ...	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา ...	1
- ความมุ่งหมายของการวิจัย ...	25
ขอบเขตของการวิจัย ...	25
ข้อตกลงเบื้องต้น ..	25
คำจำกัดความ ...	26
ความจำกัดของการวิจัย .	27
ประโยชน์ของการวิจัย ..	28
2 วิธีดำเนินการวิจัย .	29
ตอนที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อแสวงหาแบบจำลองโครงสร้างระบบ หลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาส่วนมาตรฐาน ..	29
ตอนที่ 2 การศึกษาเชิงประเมินระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาใน วิทยาลัยครูที่ใ้ช้อยู่ในปัจจุบัน ...	31
ส่วนที่ 1 การประเมินโครงสร้างระบบหลักสูตร .	34
ส่วนที่ 2 การศึกษาเชิงประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ...	44

บทที่	หน้า
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ตอนที่ 1 การแสวงหาแบบจำลองโครงสร้างระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษา ส่วนมาตรฐาน	65
ตอนที่ 2 ส่วนที่ 1 ผลการประเมินโครงสร้างระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษา ในวิทยาลัยครูที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	127
ตอนที่ 2 ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาเชิงประเมินผลสัมฤทธิ์ของระบบหลักสูตรจิต- วิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครูที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	164
4 สรุปการวิจัย การอภิปรายและเสนอแนะ	180
สรุปการวิจัย	180
การอภิปรายผล	185
ข้อเสนอแนะ	192
บรรณานุกรม	193
ภาคผนวก	201
ภาคผนวก ก.	202
ภาคผนวก ข.	245
ภาคผนวก ค.	256
ภาคผนวก ง.	258
ภาคผนวก จ.	270
ภาคผนวก ฉ.	285
ภาคผนวก ช.	290
ประวัติผู้เขียน	293

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1	
แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการประเมินผลทักษะการสอนของนักศึกษา โดยคณะผู้วิจัย	61
2	
ผลการประเมินโครงสร้างระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครู ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	160
3	
อัตราส่วนร้อยละของการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาด้านความจำ ความเข้าใจ : การนำไปใช้ ที่อาจารย์มีจุดมุ่งหมายในการประเมินผล ในแต่ละวิชาและรวมทุกวิชา	176

รายการแผนภูมิ และ แผนภาพ ประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเชิงประเมินระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษา ในวิทยาลัยครูที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน... ..	30
2	แผนจำลองโครงสร้างระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครู ...	126
แผนภาพที่		
1	มัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของ คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาในแต่ละรายวิชา.	167
2	มัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนน ทัศนคติของนักศึกษาคณะวิชาชีพครู.....	170
3	มัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนน ที่นักศึกษาได้รับในแต่ละทักษะการสอน.. ..	174
4	มัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนน ความสามารถทางการสอบและความสามารถเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ ครูของนักศึกษา.. ..	177